

مجازات

پرسش: چرا در اسلام مجازات سنگینی برای بعضی از گناهان در نظر گرفته شده؟
پاسخ:

فهرست مندرجات

- ۱- عقل انسان و عدم درک حکمت تمامی احکام
- ۲- تحلیل عقلی مجازات گناهان در اسلام
- ۳- حکمت حرمت و حد زنا
- ۴- اسرار احکام ناظر بر روابط کون و هستی
- ۵- منبع

عقل انسان و عدم درک حکمت تمامی احکام

در رابطه با پرسش حضرت تعالی با استناد به آراء صدر الدین قونوی (متوفای ۶۷۲ هـ.ق) شاگرد بلافضل شیخ اکبر، محی الدین عربی معروف به ابن عربی، قطب عرفان مطالبی را عرض می کنیم:

شاید بتوان گفت عقل انسان قادر نخواهد بود بر حکمت تمامی احکام الهی واقف شود خصوصاً در رابطه با احکامی که عدد در آن ها بکار رفته باشد، اینکه چرا زناکار باید سنگسار شود و چرا شراب خوار باید ۸۰ ضربه تازیانه بخورد نه کمتر و نه بیشتر مسئله ای است که باید از طریق دیگری فهمیده شود. اساساً روش تتبع در مسائل عرفانی تمسک به روشهای غیر عقلی و یا به عبارت صحیحتر مافوق عقلی است و در مقابل، روش علمی حقوق جزا محصور در ادراکات عقلی و محسوس و اصولی است.

در همین راستا صدرالدین قونوی کوشیده تا فارغ از الفاظ و عبارات آیات و روایات، غرض شارع از جرم انگاری و مجازات زنا را تشریح کند و یا به نوعی "تأویل" نماید. وی برای تحلیل عرفانی خود چند پیش فرض عقلی را مطرح می کند:

تحلیل عقلی مجازات گناهان در اسلام

- ۱- احکام اسلام تابع مصالح و مفاسد هستند.
- ۲- تشریح دقیقاً بر اساس تکوین تنظیم شده است و اگر عالم هستی را بتوان به صورت نوشته و مقررات تنظیم کرد، همین احکام تشریحی اسلام خواهند شد.
- ۳- حکمت احکام غالباً به صراحت بیان نشده است و تنها افراد صاحب دل و صاف سیرت می توانند به این اسرار دست یابند.

حکمت حرمت و حد زنا

قونوی سپس در مقام تبیین حرمت و حد زنا به حدیثی از پیامبر (ص) استناد می کند که آن حضرت بیان داشته اند «هنگامی که بنده خدا و کنیز خدا (در محضر خدا) با یکدیگر زنا می کنند، هیچ کس از خداوند با غیرت تر نیست (لیس احدٌ اَغیر من الله)». بر این اساس صدرالدین قونوی معتقد است که:

- ۱- این تنها و تنها، ذات خداوند باری تعالی است که حق تصرف در اشیاء را دارد.
- ۲- مخلوقات تنها بر اساس اجازه و تجویز ذات ربوبی خداوند می توانند تصرفی در امور داشته باشند.
- ۳- کسی که بدون مجوز الهی در اشیاء و امور تصرف می کند، در واقع متعرض امور ذاتی ذات خداوند شده است و با کبریا الهی به منازعه پرداخته است.
- ۴- با توجه به اینکه در حدیث فوق الذکر، از غضب و سخط خداوند در عمل زنا سخنی به میان نیامده، بلکه غیرت الهی مطرح شده است، فلذا معلوم می شود نفس عمل زنا چندان مورد غضب نیست، بلکه این تصرف در امور ذاتی الهی است که در حد زنا مورد توجه بوده است. به نوشته وی، زانی و زانیه از این جهت که تصرف در امور ذاتی الهی کرده اند، مورد عقوبت قرار می گیرند.

اسرار احکام ناظر بر روابط کون و هستی

وی می گوید: احکام نه تنها ناظر بر اعمال فرد یا روابط متقابل افراد در جامعه اند؛ بلکه حکایت از اسراری می کنند که ناظر بر روابط کون و هستی است و از این جهت حامل رمزی از رموز هستی و نظمی از نظام کیهانی می باشند که باید آن را کشف نمود. ولی حکمت یا سر احکام شرع بر خلاف حکمت آن که غالباً ظاهر و قابل درک اهل علم و عقل می باشد، قابل دسترسی برای همگان نیست و فهم آن به ذوق یا کشف درونی نیاز دارد

منبع

شهرسوال.

